

30.09.2026

Naleraq

UKA2026/247

Jens NapätôK'

Forslag til: **Inatsisartutlov om ændring af Inatsisartutlov om fiskeri**

(Naalakkersuisoq for Fiskeri, Fangst, Landbrug og Selvforsyning)

1. Behandling

Fra Naleraq har vi følgende bemærkninger til det fremlagte forslag om ændring af Inatsisartutlov om fiskeri.

Lovforslaget indeholder en række ændringer, der vil få betydning for vores fiskeres daglige vilkår og for indhandlingsstederne. Samtidig åbner det mulighed for, at mennesker, som ikke selv er fiskere, kan træde ind i fiskeriet, hvis de har penge.

Når vi i Naleraq gennemgår forslaget, bemærker vi, at det på flere væsentlige områder går direkte imod de udmeldinger og valgløfter, som regeringspartierne er kommet med.

I den politiske debat bliver vi undertiden beskyldt for blot at tale befolkningen efter munden. Disse beskyldninger bygger på urigtige fremstillinger og kan til tider være nedladende. Dem besvarer vi ved at forklare, hvorfor de ikke er rigtige.

Men her fremlægges flere forslag, der vender fuldstændig op og ned på det, regeringspartierne selv har sagt. Hvis det var os i Naleraq, der handlede sådan, kan man kun forestille sig, hvad vi ville blive beskyldt for.

Med forslaget udvider man administrationen, selv om man ellers siger, at administrationen skal reduceres. Af bemærkningerne fremgår det ligefrem, at udgifterne alene til det nye råd skal stige med mere end én million kroner. Hvor er den afbureaukratisering, man har lovet?

Hvorfor svækker man de eksisterende organisationer frem for at styrke dem og bruge deres viden i et tæt samarbejde? Hvorfor skal der bruges så mange penge på at oprette endnu et organ under betegnelsen eksperter? Hvorfor bruger vi ikke i stedet midlerne til at styrke

organisationerne og samarbejdet og til at samle og inddrage den viden, som mennesker langs kysten allerede besidder?

Hvorfor er den viden, som brugerne og de erhvervsaktive langs kysten har, tilsyneladende ikke længere tilstrækkelig? Hvorfor bliver det stadig mere almindeligt at nedsætte grupper, som man kalder eksperter?

Det kritiserer vi skarpt fra Naleraq. Vi opfordrer på det kraftigste til, at den viden, der findes langs hele kysten, bliver brugt langt mere. Vi søger de øvrige partiers opbakning til dette. Vi er nødt til at tage udgangspunkt i landets befolkning og udvikle samfundet sammen med dem.

Nu vil man oprette »Rådet for Bæredygtig Udvikling af Fiskeriet«, selv om brugerne langs vores kyst allerede besidder en omfattende viden.

Det kystnære hellefiskefiskeri befinder sig i en meget vanskelig situation. Fangsterne og indhandlingerne af hellefisk er faldet markant. Hvorfor undgår de politisk ansvarlige at drøfte dette?

Samtidig med at man taler om bæredygtighed, er vi nødt til at se på fiskerilovens krav om udnyttelse af kvoterne. Hvis fiskerne over en treårig periode ikke har fanget 75 procent af deres kvoter, kan det få konsekvenser for deres kvoteandele.

De faktiske tal, vi ser nu, taler deres eget tydelige sprog. Fortsætter udviklingen, risikerer mange fiskere at få frataget kvoter, hvis ikke kravet om 75 procents udnyttelse bliver tilpasset, og TAC bliver afstemt med de faktiske fangster og indhandlinger.

Vi behøver ikke vente på, at det nye ekspertråd for bæredygtig udvikling af fiskeriet kommer i gang, før vi handler. Fra politisk hold må man holde op med at lukke øjnene for problemet. Vi opfordrer fra Naleraq på det kraftigste til, at der findes løsninger i samarbejde med de kystnære fiskere og de relevante organisationer.

Det kystnære hellefiskefiskeri er i krise. Det er i øjeblikket forekomsten af torsk og de gode eksportpriser, som holder fiskeriet oppe. De høje priser holder samtidig Landskassens indtægter fra fiskeriets ressourceafgifter oppe.

Inuit Ataqatigiit har gentagne gange sagt, at fiskeriloven ikke skulle ændres, fordi man havde skabt en god ordning, som skulle gælde i mange år. Hvorfor vender man nu om og erkender, at der alligevel er behov for ændringer? Vi kan fra Naleraq kun sige: Hvad sagde vi?

Fangster bliver frosset og eksporteret fra vores land uden yderligere forarbejdning. Med lovforslaget vil man nu tilpasse reglerne, så nedfrysning alene ikke længere regnes som forarbejdning.

Ændringen omfatter også vurderingen af, om indhandlingspligten på 30 procent for havgående rejefangster er opfyldt, når rejerne indhandles frosne. Fra Naleraq anbefaler vi, at dette bliver undersøgt og behandlet grundigt i Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget i tæt samarbejde med de berørte parter.

Lovforslaget indeholder også en række nødvendige rettelser og tilpasninger af tidligere fejl. Det gælder blandt andet navnet på Grønlands Fiskeri- og Jagtkontrol og bestemmelsen om en tiårig kvoteandelsperiode for hellefiskefiskeriet ved Østgrønland. Fra Naleraq bemærker vi, at der her bliver rettet op på forhold, som ikke blev tilstrækkeligt bemærket, da loven oprindeligt blev behandlet.

Selskaber skal ikke længere kunne få licens til jollefiskeri med fartøjer under seks meter. Vi anbefaler, at udvalget sammen med de berørte parter grundigt undersøger både fordele og ulemper ved dette. Naalakkersuisut har jo begrundet forslaget med, at man lægger vægt på hensynet til de fiskere, der selv deltager i fiskeriet.

Vi har fra Naleraq mange betænkeligheder ved, at privatpersoner, som ikke driver virksomhed i selskabsform, skal kunne købe joller og kvoter, få fiskerilicens og derefter ansætte fiskere til at fiske for sig.

Det er stærkt betænkeligt, hvis velhavende personer på den måde kan tage slips på, blive siddende på land og alligevel blive fiskere. Når vi samtidig ser på de mennesker, der ønsker at begynde at fiske, men gentagne gange får afslag på deres ansøgninger om licens, bliver vores bekymring bestemt ikke mindre.

Den bekymring, vi har i Naleraq, fremgår også tydeligt af høringssvarene: En kapitalstærk person kan købe joller og udstyr og derefter lade fiskeren fiske for sig som lønmodtager. Fiskeren går dermed fra at være selvstændig fisker til at være ansat.

De, der siger, at de forsvare friheden, åbner nu for en ordning, hvor fiskerne mister deres selvstændighed og i stedet bliver ansatte, som fisker for andre. Det giver også alvorlig grund til bekymring for, at deres mulighed for at lade næste generation overtage bliver begrænset, når de selv bliver ældre og trækker sig tilbage.

Lovforslaget gør det ikke klart, hvor mange joller en kapitalstærk person, som ønsker at lade andre fiske for sig, må eje. Denne manglende afgrænsning skal efter Naleraqs opfattelse undersøges og afklares grundigt i udvalget.

Det er ikke blot bekymrende, at der ikke stilles krav om, at en sådan jollejer skal have tilknytning til fiskeriet. Der er også spørgsmål om vilkårene for de fiskere, som skal fiske for vedkommende, og om, hvordan indhandlingen skal foregå.

Det er ikke tilstrækkeligt blot at sige, at man vil følge udviklingen. Fra Naleraq ønsker vi, at udvalget sikrer klare rammer for disse forhold gennem en grundig behandling.

Ud over den betydelige administrative udvidelse, som oprettelsen af et nyt ekspertråd ved siden af Fiskerirådet vil medføre, finder vi det nødvendigt at understrege følgende: Fiskernes og fangernes viden kan ganske enkelt ikke erstattes af økonomiske eksperters viden.

Der er grænser for, hvor meget man kan vide om fiskeriet fra et blankpoleret mødebord. Derfor betragter vi det i Naleraq som ufravigeligt, at viden fra kysten og fra Fiskerirådet skal være et grundlag for beslutninger om fiskeriet.

Naalakkersuisut påtager sig et meget stort ansvar for eksperternes opgaver, organisering og virke. Driften er anslået til at koste op mod to millioner kroner. Alligevel ved hverken fiskerne, organisationerne eller medlemmerne af Inatsisartut tilstrækkeligt om, hvordan rådet skal arbejde.

Det er ikke tilfredsstillende at indføre en ny ordning, hvor Naalakkersuisut får vidtgående beføjelser til efterfølgende at fastlægge rammerne for rådgivningen, uden at disse rammer først er gjort tydelige. Forslaget er alt for løst.

Vi kan i Inatsisartut ikke blot afgive et sådant ansvar uden klare rammer. Før der gives en bemyndigelse, må rammerne være undersøgt og præciseret.

I forbindelse med udvalgets betænkning er det derfor helt nødvendigt at få afklaret, hvilke beføjelser Naalakkersuisut ønsker, og hvilke grænser der skal gælde for dem.

Fra Naleraq mener vi som et minimum, at det skal sikres, at fiskerne og Fiskerirådet ikke bliver sat ud af spillet, og at de eksisterende forpligtelser til at høre dem bliver videreført.

De hidtidige fremgangsmåder ved tildeling af havgående kvoter har givet anledning til betydelige vanskeligheder i vores udvalgsarbejde. Naalakkersuisuts orientering og inddragelse af udvalget har været meget begrænset.

Derfor har vi god grund til at være bekymrede over den retning, der nu lægges op til. Der er behov for klare regler og klare arbejdsgange. Udgifterne til arbejdet skal også være gennemsigtige.

I hørings svarene efterlyses desuden mere fleksible muligheder for at tilpasse kvoterne samt klare og gode regler om finansiering og generationsskifte.

Naalakkersuisut lægger op til omfattende ændringer med betydning for magtforhold, ejerskab og rammerne for rådgivningen. For jollefiskerne er der tale om store ændringer.

Den hast, som har præget fiskerilovens krav om registrering og andre bestemmelser, har allerede på mange måder ramt en lang række fiskere. Derfor skal den nye ændring gennemføres langt bedre, så vi ikke igen skaber en ordning, der fører til en række fremtidige problemer og alvorlige følgevirkninger.

Vi har allerede set alt for mange eksempler på løsninger, der ikke har været tilstrækkeligt gennemarbejdede. Nu må vi skynde os langsomt og sikre, at vi ikke gentager fejlene.

Kvoterne tilhører samfundet. Men vi skal samtidig sikre gode og gavnlige rammer, som beskytter både fiskerne, fartøjsejerne og indhandlingsstederne.

Vi skal løbende udvikle mulighederne for lokal værdiskabelse. Vi skal prioritere åbenhed og god rådgivning og sikre, at fiskerne får en reel plads i dette arbejde.

Fiskeriloven skal være god for fiskerne, producenterne og dem, der driver erhvervet. Derfor indstiller vi forslaget til grundig behandling i Fiskeri-, Fangst- og Landbrugsudvalget, hvor vores mange anbefalinger skal indgå.